

Вікторія МОЛНАР,
студентка 4 курсу факультету міжнародних
економічних відносин ДВНЗ «УжНУ»

СУЧАСНИЙ СТАН ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Стаття торкається основних проблем сучасних російсько-українських відносин, в ній підкреслено провідну причину виникнення кризи російсько-українських відносин – зіткнення національних інтересів. Сформульовано необхідні умови для нормалізації двосторонніх відносин.

Ключові слова: українсько-російські двосторонні відносини, російський вплив на Україну, загроза українському суверенітету, передумови нормалізації українсько-російських взаємовідносин.

В статье рассмотрены основные проблемы современных российско-украинских отношений, подчеркнута основную причину возникновения кризиса российско-украинских отношений – столкновение национальных интересов. Сформулированы необходимые условия для нормализации двусторонних отношений.

Ключевые слова: украинско-российские двусторонние отношения, российское влияние на Украину, угроза украинскому суверенитету, условия нормализации украинско-российских взаимоотношений.

The article deals with main problems of the modern Russian-Ukrainian relations. The main reason of the Russian-Ukrainian crisis is the conflict of the countries' national interests. Based on the results produced, the proposals are suggested for improving bilateral relations between the countries.

Keywords: Ukrainian-Russian bilateral relations, Russian influence for Ukraine, threats for Ukrainian sovereignty, conditions for normalization of Ukrainian-Russian relations.

Постановка проблеми. Двосторонні відносини між Україною і Росією значно погіршилися протягом останніх років. Сучасні тенденції українсько-російських двосторонніх відносин (українська політична криза, анексія Криму, російська агресія на українському Сході) примножують напругу в економічному та політичному співробітництві. Досить складною і непередбачуваною видається подальша співпраця України з Російською Федерацією.

Особливої актуальності ця проблематика набуває через необхідність розробки нового концептуального базису міжнародного співробітництва України з РФ на принципах відкритості, незалежності від політичних впливів, прозорості, взаємної вигоди, еквівалентності і прагматичності, а також узгодження зовнішньоекономічної політики України з її остаточним євроінтеграційним вибором.

Аналіз останніх досліджень та публікацій: у процесі написання статті було проаналізовано значну кількість українських та іноземних публікацій, зокрема наукову економічну літературу, періодичні статистичні видання. Слід відзначити, що експерти не мають чітко прогнозованого сценарію розвитку відносин між двома державами і шляхів їх поліпшення.

Мета дослідження: аналіз сучасного стану двосторонніх відносин між Росією та Україною.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для того, щоб зробити якісний і обґрунтований прогноз розвитку відносин між Росією та Україною, слід виходити з аналізу минулих подій, а саме з того моменту, коли відносини почали значно погіршуватися. Виходячи із зовнішньополітичного курсу Росії, цілком очевидним є російський вплив на державотворення та формування державності пострадянських країн, в тому числі і України. Цей вплив особливо проявляється у деяких аспектах в Україні, а саме: проросійські настрої щодо культурної і політичної само-

визначеності країни, вплив Російської Федерації на проблему кримського сепаратизму, ДНР та ЛНР, проблема демаркації та делімітації державних кордонів, врегулювання проблем між державами в енергетичному комплексі, зниження енергозалежності України від російського газу як важеля політичного впливу з боку Росії та інші не менш важливі аспекти міждержавних відносин.

Слід відзначити, що російський вплив не обмежується внутрішніми справами та внутрішньою політикою, а виходить за межі внутрішніх кордонів і зачіпає в тому числі зовнішню політику України, зокрема, її відносини з ЄС, НАТО та з іншими міжнародними організаціями, а також перебіг демократичних перетворень як процес засвоєння європейських норм і стандартів. Однак ключовою проблемою відносин між двома країнами залишилося невизнання Росією України як самостійного відокремленого і незалежного актора у світовому співтоваристві. Саме це спричинило неможливість співпраці між двома країнами і стало поштовхом для пошуку нових партнерів на Заході.

Сучасний стан російсько-українських відносин характеризується значною напруженістю та погіршенням співпраці внаслідок зіткнення національних інтересів країн. У результаті дослідження українсько-російських відносин можна зробити такі висновки:

1. Українсько-російські відносини є одним з визначальних факторів впливу на подальшу історію України.
2. Головними напрямками українсько-російських відносин є стосунки в економічній та політичній сферах.
3. Кожна з цих сфер характеризується власними проблемами і труднощами.
4. На сучасному етапі українсько-російських відносин стоїть питання вирішення цих проблем.
5. Кожна зі сторін тою чи іншою мірою зацікавлена у їх вирішенні, причому кожна сторона пропонує свої шляхи їх вирішення.

6. Вирішення існуючих проблем має стати основою для подальшого розвитку українсько-російських відносин.

7. Налагодження відносин між державами вигідне для обох сторін як з економічної, так і з політичної точок зору.

Більшість експертів оцінила сучасний стан українсько-російських відносин як підпорядкування інтересів України Росії. На сьогодні відсутня послідовна стратегія у міждержавних відносинах, відбувається співпраця лише в окремих галузях, що не завжди є взаємовигідним.

Українсько-російські відносини перебувають у критичному непередбачуваному стані. Триває політико-дипломатична конфронтація; порушені базові угоди та домовленості; фактично зруйнована система інституційних міждержавних відносин; загострюється економічне, енергетичне протистояння, триває інформаційна агресія з боку РФ. У цілому нинішні реалії не дають підстав говорити про зміни на краще в російській політиці на українському напрямі в найближчій перспективі.

Відтак нинішня ситуація у відносинах Києва і Москви потребує формування принципово інших концептуальних, стратегічних підходів до співіснування з путінською Росією, перегляду системи міждержавних контактів, запровадження конкретних заходів на російському напрямі.

Двосторонні відносини України і Росії, що були доволі розгалуженими, повинні відповідати таким вимогам:

- припинення воєнних дій проти України;
- повернення захопленої території;
- відшкодування матеріальних і моральних збитків;
- визнання суверенних засад, невторчання у внутрішні справи;
- повага до вибору партнера (стосовно третіх країн);
- визнання зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної орієнтації;
- паритетність у прийнятті рішень тощо.

Таким чином, у нових умовах формування українсько-російських відносин, в умовах війни Росії проти України, анексії Криму, ведення Росією військових дій на Сході України тощо виникає логічне запитання: чи можлива співпраця із Росією у майбутньому?

У разі продовження з боку РФ ескалації воєнних дій наша держава змушена шукати різноманітні засоби протистояння і впроваджувати відповідні механізми покарання агресора.

Висновки. Беручи до уваги низку проблем сучасного етапу двосторонніх стосунків між Україною і Росією, можливості кооперації українських і російських сторін обмежуються.

Сьогодні Україна і Росія перебувають де факто у стані війни, розв'язаної частково російською анексією Криму та російським втручанням у внутрішні справи України, конфліктом на Сході. Погіршився стан політико-дипломатичних відносин, зростає протистояння у торговельно-економічному та енергетичному секторах, ведеться широкомасштабна антиукраїнська інформаційна війна з боку Росії.

У результаті цих подій Україні завдано колосальних територіальних, людських та економічних втрат. Критичним наслідком російсько-української конфронтації є наростаюча напруга і відчуження між російським та українським народами, що тривалий час визначатиме характер і зміст відносин між державами.

Список використаних джерел

1. Будкін В.С. Політичні фактори сучасного ускладнення відносин України з новими незалежними державами / В.С. Будкін // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право): наук. журн. – К.: НАУ, 2014. – №2. – С. 8–13.
2. Інтеграційні можливості України: перспективи та наслідки: наукова доповідь / за ред. академіка НАН

- України В.М. Гейця, чл.-кор. НАН України Л.В. Шинкарук; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2014. – 92 с.
3. Російсько-український конфлікт: стан, наслідки, перспективи розвитку подій // Наук. журн. – К.: НАУ, 2014. № 5-6, 2014.
  4. Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года. Утверждена Указом Президента Российской Федерации от 12 мая 2009 г. № 537 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scrf.gov.ru /documents/99.htm>
  5. Шинкарук К. Україна – Росія: сценарії розвитку відносин: наук. журн. – К.: НАУ, 2014 – С. 4–6.